

בדרך לסיום המונדיאליטו: לאן הולכים מכאן? ד"ר מרק ורטהיים

הם לא יכולים לשחק בבוגרים, הם צריכים מתקנים טובים יותר, יש לחזק את נקודות החולשה שלהם. כל אלה סיסמאות מוכרות, אבל הן לא נכונות. כדי לשמר את הכישרונות הצעירים צריך לשנות דברים אחרים. וכן, מסתבר שהכמות לא פחות משמעותית מהאיכות

ההגעה של נבחרת הנוער לגמר אליפות אירופה וכעת התוצאות במונדיאליטו, כולל, כמובן, הניצחון המדהים על ברזיל והישגים נוספים של נבחרות צעירות בעבר הלא רחוק, מוכיחים שיש סממנים של תחילת תהליך. כאן עולה השאלה הקבועה: מדוע בבוגרים אנחנו זוכרים רק את שנת 1970 ואת הטורניר המיתולוגי במקסיקו?

השאלה הגדולה היא לא רק איך שומרים על מגמה זו ועם קבוצת גיל זו בלבד, אלא איך מרחיבים את "תופעת הצעירים" כך שתמשיך לבוגרים, ויותר מזאת - כיצד מפתחים את הצעירים על מנת שחודש זה לא יזכר בהיסטוריה כהישג חד פעמי, אלא כנקודת מפנה שתהווה קרש קפיצה לכדורגל הישראלי בכל שכבות הגיל בכלל, ובמיוחד לבוגרים.

נהוג לחשוב שצעירים נעלמים משום שהם לא מקבלים הזדמנות לשחק. זה נכון, אבל זו לא הסיבה העיקרית. בכדורגל מתקבצים מגוון שחקנים, עם נתונים ואפיונים מגוונים, בתפקידים שונים הדורשים יכולות שונות. הכדורגל הישראלי תמיד חיפש מודל לחיקוי מחו"ל, גם כאשר הידע לא היה נגיש דיו. כעת המצב שונה, וטענתי תמיד (כאחד שהוביל את ההכשרה בתורת האימון גם בקורסי פרו), שיש לנו, כמדינה קטנה עם אוכלוסיות שונות ומגוונות, אפשרויות רבות להצליח בזירה הבינלאומית.

ראשית, יש לחשוב איך מקדמים את הכמות המספרית של הפעילים בענף בישראל מהגיל הצעיר, ובעיקר איך לא גורמים לרבים מהם לפרוש בגלל בעיות שונות. מספרית אנחנו מדינה ענייה במספר שחקני כדורגל רשומים כפעילים (1% מהאוכלוסייה). במדינות אחרות מדובר על 5-6%, חלקן אוכלוסיות שגדולות בהרבה מישראל. בעולם יש כ-265 מיליון שחקנים רשומים והמספרים עולים משנה לשנה. מספר המועדונים בגרמניה הוא 24.000 ויש בה כ-4,700 מאמנים. ביחס לאוכלוסייה זה כמעט פי 10 מישראל.

המטרה העיקרית שתונח לפתחם של קברניטי הענף לאחר הטורניר היא להגדיל ולמנף את מספר העוסקים בענף. יש להיעזר בתוצאות הצעירים להשגת מטרה זו, הגדלת מספר הפעילים לא מספיקה. תהליכי איתור ומיון הכישרונות עדיין לא ממוסדים ומדעיים דיים ואפשר להגדירם כמקריים הרבה כישרונות "נעלמים" מעיני המאיתרים. יש לערוך באופן מסודר ועם קריטריונים ברורים וידועים איתור ומיון של הכישרונות ולטפח ובעיקר אותם בשיטות מדעיות, כפי שהתחילו לעשות במועדונים הבכירים בישראל. חשוב להרחיב מגמה זו למועדונים השונים ברחבי הארץ. ישראל היא מעצמה בעולם הטכנולוגיה ויש לנו כלים ואנשי מדע להיעזר בהם לעריכת איתור ומיון שיקיפו את כל הילדים ברחבי הארץ.

מסקנה מחקרית חשובה היא שטיפוח הכישרון צריך להיעשות בסביבת מקום מגוריו ולא להעביר אותו למקום מרוחק, כפי שסברו פעם. בתורת האימון מודגש הנושא של התקדמות השחקן במידה ומיושם עיקרון "התמורה הפוחתת", כלומר - יש לפתח אצל השחקן את היתרונות והחוזקות שלו, ולא להתמקד בקידום החולשות שלו. דבר זה דורש לערוך לכל שחקן בדיקות מפורטות (כפי שנעשה, למשל, בשיטת OCO™) ולהתאים לו תכני אימון באימון אישי. זו אחת הבעיות של המעבר מנוער לבוגרים - שחקן מוכשר בנוער לא מקבל את הדרוש לו ספציפית על מנת שיבלוט גם בבוגרים. נגמרה התקופה של אימון זהה לכולם ושל אינספור חזרות על בעיטה במצב מסוים.

כל ענף מתקדם לעתיד טוב יותר בעזרת כמות המתאמנים בו, אך בעיקר בזכות איכות המתאמנים. המבחר קטן, ולא במקרה כל מועדון מוביל מחפש בחו"ל מאמנים ושחקנים מלומדים. לכן, מטרה נוספת היא שיפור הכשרת המתאמנים וצידום בידע עדכני ובפרט את המתאמנים בגילאים הצעירים שם טמון הבסיס להצלחה בעתיד.

בעולם הבינו כי יש כעת חסכים בגילאים הצעירים, במיוחד בתחום אותו קידמתי מאוד בשנים האחרונות - תחום הקואורדינציה. בגלל תרבות המסכים, הילדים היום לוקים בחסכים של גירויים תנועתיים, בפרט בגילאים הצעירים שפוגמים ביכולות שלהם בפרט באלו ששואפים להיות ספורטאים. על מנת להשלים חסכים יש להקנות באופן מסודר ומובנה את הקואורדינציה כבר מהגיל הצעיר בחוגי הספורט למיניהם, ונדרש להכשיר כוח אדם מיוחד בנושא. הגיל הרך הוא הגיל חשוב ביותר להיכרות ולהתנסות עם הכדור בפרט בענפי הכדור.

תמיד מדברים אצלנו על מתקנים, אך שאלת המתקנים פחות משמעותית, כי כיום ישנן שיטות וצורת אימון שלא מחייבות במחלקות נוער להתאמן על מגרשים שלמים. אם בברצלונה יכולים להתאמן כך, גם בישראל זה אפשרי.

כמי שהיה ונמצא גם בהכשרות בגרמניה, במיוחד באקדמיה, אני בכל פעם מופתע לשמוע על מאמנים שאומרים לשחקן "אתה עוד צעיר, תשב על הספסל עד שיגיע יומך" מבלי בכלל להתייחס ליכולותיו. בגרמניה שחקן משולב לפי יכולותיו ולא על פי גילו. יש, לדעתי, לפעול לשילוב שחקנים צעירים בקבוצות הבוגרים, ואולי אף לשקול חוק שמחייב כל קבוצה בכל שלוש הליגות הבכירות לשלב מספר מינימום של שחקנים מתחת לגיל 21 בכל משחק.

עם זאת, ההשתלבות בבוגרים היא נושא בפני עצמו שמצריך הבנה ולמידה. במבנה היום, המעבר מנוער לבוגרים כמעט ולא אפשרי. המעבר לבוגרים מצריך מהשחקן להתפתח בתחום הראייה המרחבית וקבלת החלטות תחת לחץ. זה לא קשור להיבט המנטאלי כפי שרבים חושבים, אלא דווקא להתנסות בתפקודים תחת לחץ במגרש במצבי לחץ שונים. בתהליך זה התחלתי לפני כמה שנים בעת עבודתי במועדונים כמו הפועל תל אביב, הפועל באר שבע ומכבי נתניה, וגם בעבודה אישית עם שחקני נבחרת.

ההתאחדות חייבת להיות גוף שמלווה את שטח בחומר מקצועי, ולאמץ את ההבנה שיש לקדם מקצועית תחילה את המתאמנים, בדומה לסלוגן של מיינץ 05 בגרמניה: "המאמן לפני השחקן". ההצלחה לעתיד חייבת להיות מושתתת על שיתוף פעולה הדוק בין מאמני הנבחרות, מרכזי האימון, מאמני הקבוצות גם בתחום המקצועי. יש אמנם התקדמות יפה, אך עדיין אנחנו חייבים להיכנס לפרטים הקטנים ולשלב גם את המועדונים הקטנים.

ההצלחה בכדורגל המודרני בכלל תלויה במאמן/צוות/שחקנים והקשר ביניהם, על מנת שיוכלו להנחיל לספורטאים בצורה משמעותית את ששת גורמי ההישג ע"פ גיל (טכניקה, טקטיקה, כושר גופני, היבטים מנטאליים/רגשיים, אינטליגנציה/חשיבה מהירה וחינוך לספורט הישגי גילאי). יש צורך שישתלבו היטב שלושה תחומים: אנושי, מקצועי וסביבתי ותכנון מפורט רב שנתי.

מערכת המאמן-שחקן בהיבט "הכימיה" מאוד קריטית להצלחת קבוצה ובפרט נבחרת. נראה שמאמן הנבחרת אופיר חיים ניחן בהם, וזה מתבטא בהתנהלות בזמן המשחקים. מודל זה צריך לעבור לכל המסגרות.

אין ספק שהתוצאות צריכות להביא למינוף הכדורגל בכל מסגרת אפשרית חינוכית, ספורטיבית וברחוב, ואולי בתוכנית אב עירונית לכדורגל שמבוססת על שיתוף פעולה בין בית ספר, שכונה ואגודה. עלינו להפסיק לחפש מומחים מחו"ל אלא לפתח את המודל הישראלי הטוב ביותר במיוחד למעבר מנוער לבוגרים. יש לפתח מודל ישראלי בתכנית רב שנתית בכול גורמי ההישג וברצף גילאי. יש כאן דור טוב שהוכיח את עצמו, ויש לנו שחקנים טובים גם בשנתונים מעל ומתחת שעדיין מוגדרים צעירים. יש לבנות מערך מעקב מדעי שייתן תמונה מהימנה על הספורטאים במגרש ומחוצה לו, כזה שמתאים ספציפית לחברה הישראלית.

ד"ר מרק ורטהיים הוא מומחה תורת האימון החדשה והקואורדינציה, מרצה בקורסי הכשרה ומלווה מקצועית מאמנים וספורטאים, מעביר קורסים השתלמויות מנטור למאמנים ואגודות.

www.wertheimacademy.com 052-2834663